

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: - Ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering houdende wijziging van het Onroerenderfgoedbesluit van 16 mei 2014, wat betreft projectsubsidies
- Tweede principiële goedkeuring

1. BESPREKING

Op 19 januari 2018 hechtte de Vlaamse Regering haar eerste principiële goedkeuring aan het ontwerp van “Besluit van de Vlaamse Regering houdende wijziging van het Onroerenderfgoedbesluit van 16 mei 2014, wat betreft projectsubsidies” (VR 2018 1901 DOC.0026/1).

Na deze principiële goedkeuring werden, conform de beslissing van de Vlaamse Regering, het advies ingewonnen van de Strategische Adviesraad Ruimtelijke Ordening – Onroerend Erfgoed (SARO).

Na de principiële goedkeuring van het ontwerp van “Besluit van de Vlaamse Regering houdende wijziging van het Onroerenderfgoedbesluit van 16 mei 2014, wat betreft projectsubsidies” werd artikel 6 alsnog gewijzigd, in die zin dat de uiterlijke datum voor het lanceren van de oproep wordt aangepast naar 15 juni 2018 (in plaats van 1 juni 2018). Deze wijziging wordt doorgevoerd omwille van het feit dat na definitieve goedkeuring van dit ontwerp van besluit nog 2 ministeriële besluiten moeten worden goedgekeurd, die uitvoering zullen geven aan de delegaties die zijn opgenomen in artikel 10.3.3, (gewijzigd) artikel 10.3.5, artikel 10.3.8, (gewijzigd) artikel 10.3.9, artikel 10.3.13 en artikel 10.3.14 van het Onroerenderfgoedbesluit.

2. REACTIE OP HET ADVIES VAN SARO

Het briefadvies van 28 februari 2018 van SARO gaf geen aanleiding tot wijzigingen van het ontwerp van “Besluit van de Vlaamse Regering houdende wijziging van het Onroerenderfgoedbesluit van 16 mei 2014, wat betreft projectsubsidies”.

Hoewel SARO het positief vindt dat er ondersteuning wordt geboden die effectieve kenniswinst inzake archeologie stimuleert, maakt ze voorbehoud bij het gekozen instrument, m.n. de projectsubsidie. De opmerkingen en suggesties kunnen als volgt worden samengevat:

- SARO pleit voor een inbedding van het syntheseonderzoek in de structurele werking van het agentschap Onroerend Erfgoed en/of de wetenschappelijke onderzoeksinstellingen:

Reactie: De projectsubsidie voor archeologisch syntheseonderzoek is bewust voor een groot gedeelte bestemd voor de uitvoerende archeologische sector (private archeologiebedrijven) om er net op die manier voor te zorgen dat diepgaander onderzoek niet enkel voorbehouden

is voor wetenschappelijke instellingen of overheden. Het opzet is dat de archeologische bedrijven actief deelnemen aan deze projectoproepen en zelf voorstellen lanceren. Zo worden ze betrokken bij het sluiten van de wetenschappelijke cirkel en kunnen ze aan expertise-opbouw doen. Anderzijds wil de projectsubsidie ook samenwerkingsverbanden stimuleren tussen de verschillende geledingen van de archeologische sector (bedrijven, universiteiten, overheidsdiensten, vrijwilligers). Het participatieve karakter vormt immers één van de criteria waarop de ingediende projectvoorstellen zullen worden beoordeeld (cf. art. 10.3.8 van het Onroerendergoedbesluit). Het is geenszins een optie om het syntheseonderzoek louter binnen de schoot van de overheid en/of wetenschappelijke onderzoeksinstellingen uit te voeren.

- SARO wijst op het belang van de ontsluiting van de kenniswinst, waarbij voldoende aandacht moet besteed worden aan de fysieke en intellectuele toegankelijkheid van de onderzoeksresultaten voor een ruim publiek. De regierol voor dit alles situeert zich op Vlaams niveau.

Reactie: Archeologisch syntheseonderzoek biedt veel mogelijkheden om het draagvlak voor het archeologiebeleid te behouden en te versterken. Daarom worden alle ingediende projectvoorstellen systematisch beoordeeld op hun bijdrage aan de vergroting van het maatschappelijk draagvlak én op hun maatschappelijke relevantie (cf. art. 10.3.8 van het Onroerendergoedbesluit). De mate waarin binnen de projecten gerichte communicatie-acties worden ondernomen voor verschillende doelgroepen in de maatschappij zal dus bepalend zijn voor het al dan niet toekennen van de projectsubsidies. Verder moeten de onderzoeksresultaten zich inderdaad vertalen in de onderzoeksbalans, waarrond het agentschap Onroerend Erfgoed initiatieven zal nemen.

- SARO raadt aan om in het uitvoeringsbesluit de minimum- en maximumpercentages die gelden voor alle projectsubsidies vast te leggen en geen aparte regeling in te schrijven voor het archeologisch syntheseonderzoek.

Reactie: De verhoging van het maximale subsidiepercentage van 60% naar 90% werd bewust enkel voor projectsubsidies voor archeologisch syntheseonderzoek doorgevoerd. Bovendien is de keuze voor het uitzonderlijk hoge subsidiepercentage juist het gevolg van de doelstelling om de private archeologische bedrijven als doelgroep te betrekken en de marktwerking te stimuleren. SARO geeft zelf aan dat het aandeel eigen middelen van de aanvrager van de projectsubsidie voor archeologisch syntheseonderzoek niet te groot mag worden, wil het zijn doel niet voorbijschieten. Van private bedrijven kan inderdaad niet verwacht worden dat zij zelf 40% van de onderzoekskosten uit eigen middelen putten, temeer omdat ze sowieso minder aanspraak maken op andere externe financiering. Voor de andere projectsubsidies gaat deze problematiek niet op, of stelt ze zich minder scherp.

- SARO stelt dat het onduidelijk is op welke basis het percentage aan onderzoeksfinanciering uiteindelijk zal bepaald worden, of dit variabel is en, zo ja, welke parameters dan zullen gehanteerd worden.

Reactie: Het ministerieel besluit houdende de organisatie van een projectoproep voor het indienen van voorstellen voor het uitvoeren van archeologisch syntheseonderzoek zal onder meer het exacte subsidiepercentage en het maximale subsidiebedrag vaststellen (cf. (gewijzigd) art. 10.3.5 Onroerendergoedbesluit). Het subsidiepercentage zal worden vastgesteld op 90%, teneinde te vermijden dat de projectoproep enkel respons krijgt vanuit universiteiten, gemeentelijke of intergemeentelijke overheden en dergelijke. Daardoor zou de projectsubsidie voorbijschieten aan de doelstelling om de private archeologische bedrijven te betrekken (zie hoger) en verworden tot extra financiering van de onderzoeksagenda's van andere openbare (publiek gefinancierde) instanties.

- SARO stelt dat, behalve de archeologische bedrijven, ook lokale besturen met een eigen werking inzake archeologie en andere actoren die actief zijn binnen de sector aanspraak moeten kunnen maken op de ondersteuning.

Reactie: Lokale besturen en andere actoren worden in geen geval uitgesloten van de projectsubsidie voor archeologisch syntheseonderzoek. De projectsubsidie staat open voor de gehele archeologische sector en onderlinge samenwerkingsverbanden worden aangemoedigd.

- SARO waarschuwt voor een te eenzijdige inzet van het instrument projectsubsidies, m.n. ter ondersteuning van de opmaak van archeologische syntheserapporten, terwijl het instrument volgens de Memorie van Toelichting bij het Onroerenderfgoeddecreet ook bedoeld is voor communicatie, educatie en sensibilisering.

Reactie: De activering van de andere pijlers is momenteel niet aan de orde, wegens het gebrek aan beschikbare budgetten op de begroting van de Vlaamse Gemeenschap.

- SARO betreurt dat een bijkomende wijziging aan het Onroerenderfgoedbesluit wordt doorgevoerd, parallel aan het lopende traject tot wijziging van het Onroerenderfgoedbesluit naar aanleiding van de evaluatie van het Onroerenderfgoeddecreet.

Reactie: In de begroting 2018 is voor het eerst een budget van 1 miljoen euro VAK en 700.000 VEK voorzien voor “vervolgonderzoek Oogst van Malta”. Om dit budget tijdig te kunnen vastleggen, werd voor 2018 een uitzonderlijke timing voorzien voor het lanceren van de projectoproep (uiterlijk 15 juni), het indienen van de projectaanvraag (uiterlijk 1 augustus) en het toekennen van de subsidie (uiterlijk 1 december). Bijgevolg is de timing van het lopende traject tot wijziging van het Onroerenderfgoedbesluit naar aanleiding van de evaluatie van het Onroerenderfgoeddecreet niet te verzoenen met het initiatief om, zoals vermeld in de Beleidsbrief Onroerend Erfgoed 2018, voor het archeologisch vervolgonderzoek projectsubsidies toe te kennen.

3. WEERSLAG VAN HET VOORSTEL OP DE BEGROTING VAN DE VLAAMSE GEMEENSCHAP

Cf. Nota aan de Vlaamse Regering van 19 januari 2018 betreffende het ontwerp van “Besluit van de Vlaamse Regering houdende wijziging van het Onroerenderfgoedbesluit van 16 mei 2014, wat betreft projectsubsidies” (VR 2018 1901 DOC.0026/1).

Het advies van de Inspectie van Financiën werd verleend op 30 november 2017.

Het begrotingsakkoord werd verleend op 19 januari 2018.

4. WEERSLAG VAN HET VOORSTEL OP DE LOKALE BESTUREN

Cf. Nota aan de Vlaamse Regering van 19 januari 2018 betreffende het ontwerp van “Besluit van de Vlaamse Regering houdende wijziging van het Onroerenderfgoedbesluit van 16 mei 2014, wat betreft projectsubsidies” (VR 2018 1901 DOC.0026/1).

5. WEERSLAG VAN HET VOORSTEL OP HET PERSONEELSBESTAND EN DE PERSONEELSBUDGETTEN

Cf. Nota aan de Vlaamse Regering van 19 januari 2018 betreffende het ontwerp van “Besluit van de Vlaamse Regering houdende wijziging van het Onroerenderfgoedbesluit van 16 mei 2014, wat betreft projectsubsidies” (VR 2018 1901 DOC.0026/1).

6. KWALITEIT VAN DE REGELGEVING

Cf. Nota aan de Vlaamse Regering van 19 januari 2018 betreffende het ontwerp van “Besluit van de Vlaamse Regering houdende wijziging van het Onroerendergoedbesluit van 16 mei 2014, wat betreft projectsubsidies” (VR 2018 1901 DOC.0026/1).

7. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

1. haar tweede principiële goedkeuring te verlenen aan het bijgaande ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering houdende wijziging van het Onroerendergoedbesluit van 16 mei 2014, wat betreft projectsubsidies;
2. de Vlaamse minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed te gelasten over het voornoemd ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering het advies in te winnen van de Raad van State, met het verzoek dit advies mee te delen binnen een termijn van 30 dagen, zoals bepaald in artikel 84, §1, eerste lid, 2°, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State.

De minister-president van de Vlaamse Regering,
De Vlaamse minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed,

Geert BOURGEOIS

Bijlagen:

1. Ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering houdende wijziging van het Onroerendergoedbesluit van 16 mei 2014, wat betreft projectsubsidies
2. briefadvies van de SARO van 28 februari 2018